

Christenen en de omringende wereld van het occulte

door Pastor Larry DeBruyn, <http://herescope.blogspot.be/>

Alle Schriftaanhalingen komen uit de Statenvertaling (1977 of HSV)
Vertaling, plaatjes en voetnoten door M.V. Update 22-01-2021

“Wanneer zij dan tegen u zeggen: Raadpleeg de geesten van doden, en waarzeggers met hun gelispel en geprevel – zeg dan: Moet een volk zijn God niet raadplegen? Moet men voor de levenden de doden raadplegen?”

De profeet Jesaja, Jesaja 8:19

Inleiding

Zoals vele andere culturen in de wereld is de onze vervuld van het paranormale, het verlangen om gestimuleerd en gevoed te worden door daarop gebaseerde videospellen, televisieprogramma's, boeken, muziek, kunsttentoonstellingen, spirituele activiteiten, en meer. Recent richtte een centrum voor lokale kunsten een expositie in met de naam “Encounter” die was “toegewijd aan draken, robots en andere science fiction en fantasiethema's”.^[1] Het blad waarin dit werd gemeld publiceerde op de dezelfde pagina ook “LARP-ing”¹ (dat is, **live-action-role-playing**) waarbij de deelnemers samenkomen om in een rollenspel vampierthema's te spelen die gerelateerd zijn aan “de tafelspellen in Dungeons & Dragons-stijl die geweldig populair werden in de jaren (19)80 en getrouwe aanhangers ervan blijven trekken om dat te spelen”.^[2] In zijn verslag over de vampierthema-spellen schreef de reporter: “Zij doen zich voor als vampiers, maar dat maakt hen nog niet tot duivelaanbidders”.^[3]

Opgetuigd voor een LARP rollenspel

Occulte tattoo's en T-shirts zie je nu overal

Zielen onder belegering

Op het eerste zicht lijkt “LARP-ing” de activiteit te zijn van mensen die behoren tot een van de excentrieke zelfkantgroepen van de maatschappij (misschien daarom beschouwen zij zichzelf als “nerds”), tenzij, uiteraard, dit kan geplaatst worden in het decor van onze algemene cultuur, een cultuur gefascineerd door niet enkel vampiers, maar ook door weerwolven, wizards, heksen, en tovenaars (à la de populaire *Harry Potter* boeken en films), Halloween, visitaties van de onderwereld (*23 Minutes in Hell*), bijna-dood ervaringen (NDES), intergalactische zielenreis, alien visitaties (*E.T., Cowboys and Aliens*), spiritistische seances, bezetenheid door demonen (*Rosemary's Baby*),

¹ LARP: Een Live Action Role Playing Game, afgekort tot *LARP* of *LRP* (van *Live Role Playing*) is een role playing game waaraan enkele tientallen tot honderden spelers tegelijkertijd in een verhaal meespelen. De spelers zijn allen bij het verhaal betrokken en de handelingen van de spelers zijn niet van tevoren vastgelegd, maar er zijn wel bepaalde richtlijnen. Elke speler heeft namelijk zelf een “personage” verzonnen en probeert naar de persoonlijkheid van dit personage te handelen. Spelers reageren op gebeurtenissen, waarbij bijna alle acties geïmproviseerd worden. (Wiki).

Satanisme (*The Omen Trilogy*), waarzeggerij, horoscopen, spiritistische lezingen, verschijningen en poltergeists (*The Apparition*), horrorfilms op TV (NBC's *Grimm*), drug-geïnduceerde veranderde staten van bewustzijn (het goddelijke ervaren), extra-sensory perception (ESP), Sci-Fi, enz., enz. In feite kan men in elk winkelcentrum in Amerika [maar ook in Europa] mensen zien lopen, van volwassenen tot kinderen, met T-shirts en getatoeëerde lichamen die vol staan met verheerlijkende occulte thema's, duistere monsterachtige afbeeldingen, schedels en beenderen, en andere occulte symbolen. De tekenen van het occulte lijken overal aanwezig te zijn![4]

Een post-christelijk fenomeen

De populariteit van paranormale spiritualiteit, zoals die nu opgekomen is in de laatste decennia, is in vele opzichten een afspiegeling van wat gebeurde aan het eind van de 19de en het begin van de 20ste eeuw in Groot-Brittannië. De geschiedenis herhaalt zichzelf. Toen de invloed van het Christendom onder de Britten begon te tanen in die tijd, kwam er een corresponderende interesse op in het occulte. Een historicus beschrijft de spirituele overgang die plaatsvond in Groot-Brittannië in de late 19de en vroege 20ste eeuw:

“Een opleving van interesse in mysticisme en mysterietradities van allerhande soorten wemelde overvloedig... en een waaier van groepen beloofde toegang tot esoterische lezingen van 's werelds sacrale literatuur en een directe ervaring van het goddelijke. In deze verhoogde spirituele atmosfeer... identificeerden zich de spiritueel toegeneigden zich niet langer met de formele christelijke praktisering. Zij keerden zich in plaats daarvan tot de heterodoxe (ketterse) spiritualiteit van het occultisme, met zijn animistische² zin van een levend universum en een brede reeks leringen betrokken uit bronnen die zo divers zijn als die van het mystieke christendom, de westerse hermetistische³ traditie, en de religies uit het Oosten”.[5]

Zoals het geworden is toen in Groot-Brittannië, zo is het geworden in Amerika [en Europa] nu. Naarmate de invloed van het Christendom taande, ging ook onze maatschappij over naar een cultuur die belegerd werd door het occulte. Blijkbaar kan de mensheid niet leven zonder het bovenna-tuurlijke. De vraag komt dan op: waar komt dit allemaal vandaan?

Sinds onheuglijke tijden

Het occulte heeft zijn bron sinds een tijd vóór de schepping, toen Lucifer er was - een geschapen lichtbrenger binnen het rijk van de engelen - die ernaar streefde het Licht te zijn (“ik zal mij gelijkstellen met de Allerhoogste”, Jesaja 14:14b); en van een tijd na de schepping in de Hof van Eden toen Satan Eva ertoe verleidde te denken dat zij het potentieel bezat om God te worden (“dat u als God zult zijn, goed en kwaad kennend”, Genesis 3:5). Sinds toen is de invloed van de ongeziene machten (d.w.z. boze geesten) pervasief (doordringend) geweest in onze wereld (Zie Efeziërs 6:12).

In deze wereld heeft het occulte zijn bron in Lucifers rebellie tegen God in de hemel, en dat heeft hij getransplanteerd naar de aarde en verscheen initieel in de Hof van Eden, in dezelfde geografische buurt waar het religieuze systeem Babylon “Babylon, de moeder van de hoeren en van de gruwelen van de aarde” opkwam (Openbaring 17:5). Het multi-facetten spirituele religieuze systeem genaamd Babylon is een magisch geloofssysteem waarin mensen menen dat zij hun realiteit en bestemming kunnen controleren. Zo'n spiritualiteit staat haaks op het geloof in de soevereine God Die het universum bestuurt. Daarom, vanuit bijbels perspectief, ligt occultisme in de kern van een “IK BEN” systeem van religie die ontworpen is om God als schepper en heerser van het universum van Zijn troon te stoten.

² Animisme (Latijn *anima* = ‘geest’, ‘ziel’) is het filosofisch, religieus of spiritueel concept waarbij zielen of geesten niet alleen bestaan in mensen en dieren, maar ook in planten, stenen of natuurlijke fenomenen zoals donder en geografische zoals bergen en rivieren. Animisme wijst verder ook bezieling toe aan abstracte concepten zoals woorden, eigenamen of metaforen uit de mythologie. (Wiki).

³ De hermetiek of het hermetisme is een hellenistische religie uit de late oudheid, rondom de mythische leraar Hermes Trismegistus. Het heeft zich gelijktijdig met en parallel aan het gnosticisme, het neoplatonisme en het vroege christendom ontwikkeld en is een belangrijke pijler van de Europese esoterie, met name sinds haar opleving in de renaissance. Het doel van de hermetiek is om de mens in te wijden in de verborgen werkelijkheid die zich in en achter de zichtbare werkelijkheid bevindt. (Wiki)

Herhaaldelijk bevestigde de Heer Zijn soevereine “IK BEN” aan Israël en de naties wanneer Hij zei: “Ik ben JaHWeH, en niemand anders, buiten Mij is er geen God” (Jesaja 44:6; 45:5, 6, 18, 22; 46:9). Daarnaast werd de competitieve claim van de Babylonische religie ontwikkeld die, te midden van haar “bezweerders ... tovenaars ... sterrenkijkers ... voorspellers” (Jesaja 47:8-13) durfde te verklaren: “Ik ben het, en niemand anders dan ik” (Jesaja 47:10)

Een overheersende wereldbeschouwing

In hun goddeloosheid raakten oude beschavingen geïntrigeerd en bezeten door een magische wereldbeschouwing die zijn bron vindt in het oude Babylon (Jesaja 47:12-13; Ezechiël 21:21; Daniël 1:20; 2:2, 10, 27; 4:6-7; 5:7), en vandaar is uitgedeind naar de Egyptische (Genesis 41:8; Exodus 7:11, 22), Kanaänitische (Deuteronomium 18:9) en Assyrische (Nahum 3:4) beschavingen en culturen. Maar in zijn dagen (circa 2000 v.C.) riep God Abraham en scheidde hem af van het broeinest van de occulte kunsten in Ur (Genesis 12:1), om door geloof naar een onbekend land te gaan dat de Heer Hem zou tonen. Na het einde van de 70-jarige ballingschap in Babylon onderrichtte God ook de Israëlieten: “Vertrek, vertrek, ga daar weg [vgl. Jesaja 48:20: Babel], raak het onreine [alles wat besmet was door de occulte Babylonische religie] niet aan, ga uit haar midden weg, reinig u, u die de heilige voorwerpen van de HEERE draagt! [de reine dingen]” (Jesaja 52:11; vergelijk 2 Korinthiërs 6:14-18; zie Openbaring 18:4).

Alles wat enige betrokkenheid heeft met het occulte is in Gods ogen “het onreine” en komt daarom neer op een ernstige verbreking van het geloof!

Geen “oversteek” spiritualiteiten

De spiritualiteit van deze beschavingen was een altijd aanwezige bedreiging voor het geestelijke leven van de natie Israël, om reden dat de natie noodzakelijkerwijs handel moest drijven en dus contacten met hen had. De grote vraag was daarom: zou Gods volk, als Zijn priesterlijke natie in die wereld (Exodus 19:5-6a), een getuigenis blijven van hun blijvend geloof in Jahweh en afgescheiden blijven van de heterodoxe en occulte spiritualiteit van hun buurvölker? Daarom beval de Heer de Israëlieten: “U mag u niet wenden tot de dodenbezweerders en tot de waarzeggers. U mag hen niet raadplegen, zodat u zich met hen verontreinigt. Ik ben de HEERE, uw God” (Leviticus 19:31).

Dodelijke bindingen

Om ervoor te zorgen dat zij hun verbond met Hem zouden houden, breidde de Heer door Mozes Zijn gebod uit, voordat zij het land Kanaän zouden binnengaan:

“Wanneer u in het land komt dat de HEERE, uw God, u geeft, mag u niet leren handelen overeenkomstig de gruweldaden van die volken. 10 Onder u mag niemand gevonden worden die zijn zoon of zijn dochter door het vuur laat gaan, die waarzeggerij pleegt, die wolken duidt of aan wichelarij doet, die een tovenaars is, 11 die bezweringen doet, die een dodenbezweerder of een waarzegger raadpleegt, of die bij de doden onderzoek doet. 12 Want iedereen die zulke dingen doet, is een gruwel voor de HEERE. En vanwege deze gruweldaden verdrijft de HEERE, uw God, deze volken van voor uw ogen uit hun bezit. 13 Oprecht moet u zijn tegenover de HEERE, uw God. 14 Want deze volken, die ú uit hun bezit verdrijven zult, luisteren naar wolkenduiders en waarzeggers. Maar de HEERE, uw God, heeft dat ú niet toegestaan” (Deuteronomium 18:9-14).[6]

Al deze opgesomde afgodische activiteiten hierboven, en meer, dienden als lakmoestest voor het behoud van de Israëlieten hun geloof. Het verwerpen van deze activiteiten zou hen markeren als **verbondshouders**. Aan de andere kant zou het toegeven aan zulke activiteiten hen markeren als **verbondsbrekers**, als ontrouw jegens de Heer, hun echtgenoot (Jesaja 54:6). Ongelukkig genoeg portretteert veel van het oudtestamentische verslag de Israëlieten als dat zij hun verbond met de Heer verachtten, en als een geestelijke hoer de gruweligheden van het occulte achterna gingen (Jesaja 8:19; Jeremia 27:9-10; Ezechiël 8:1-18; 13:1-23; Maleachi 3:5). Het was dus tot een volk dat weigerde “de wet en het getuigenis” (Jesaja 8:20) te houden dat God Jesaja zond als Zijn afgezant om het komende goddelijke oordeel aan te kondigen, al die tijd wetend dat de afvallige meerderheid binnen Israël het Woord zou verachten dat Hij had gegeven aan de profeet om te spreken (vergelijk Ezechiël 3:4-11).

“Dit volk” en “Mijn volk”

Net zoals onze landen gefascineerd en bevangen zijn door het occulte, zo was het ook gesteld met Israël tijdens de dagen van de profeten.[7] Tijdens Jesaja's bediening, waren er twee groepen mensen: de *meerderheid*, die verleid was door de spiritualiteiten van de omringende culturen, en die Jahweh bestempelde als “**dit** volk” (Jesaja 6:9-10; 8:6, 11, 12; 9:16; 28:14; 29:13; enz.); en een *minderheid* die, door te weigeren inschikkelijk te zijn voor de religie van de omringende cultuur, de Heer “**mijn** volk” noemde (Jesaja 1:3; 5:13; 10:24; etc.).[8]

Verleidende geesten

Jesaja zei dat de Heer hem zei “dat ik niet in de weg van **dit** volk moest gaan” (Jesaja 8:11), dat is de meerderheid die de ontkenning verloochende van het komende oordeel. Deze wilden dat Jesaja en zijn discipelen een beter verdicht zouden zoeken en “de geesten van doden, en waarzeggers met hun gelispel en geprevel” zouden raadplegen (Jesaja 8:19; vergelijk 1 Timotheüs 4:1). Denk hierover na ... de profeet aan wie het Woord van de Heer was gegeven werd geadviseerd door een rebelse meerderheid om de geesten van doden te raadplegen om zo de toekomst van de natie te voorspellen; en dat ondanks de bijbelse verklaring dat de doden helemaal niets weten (Prediker 9:5)!

Voor elk volk, oud of modern, dat onder de invloed staat van een overheersende cultuur, is het levende Woord van de Heer nooit genoegzaam. Een gehyponotiseerde meerderheid verkiest veeleer de schertsvertoning van zogenaamde geesten van doden of waarzeggende geesten.[9] Een commentator beschreef de geestelijke houding van de Israëlieten aldus: “Hun enthousiasme voor waarzeggers en spiritisten geeft blijk van hun dwaas en verraderlijk terugtrekken van hun God en Zijn terugtrekken van hen, als een rechtvaardig oordeel”.[10] Deze niet onderscheidende meerderheid en hun valse profeet-leraars waren gevangen in een bedrieglijke vicieuze cirkel van bedriegen en bedrogen worden (2 Timotheüs 3:13).

Samenzweringstheorie

Verleid door de omringende spiritualiteiten demonstreerde de meerderheid van de Israëlieten (“**dit** volk”) dat zij hun verbond met Jahweh verbroken hadden en waren zo rijp voor een goddelijk oordeel (Jesaja 7:17-25; 8:9). Deze meerderheid leefde in ontkenning van de profetische boodschappen van Jesaja over een komend oordeel; zij vonden dat een “samenzweringstheorie” (“samenzwering”, Jesaja 8:12). Er woonde geen vrees voor God in hen (Jesaja 8:12b-13).

Israël had de Heer afgewezen Die hun bron van zuiver geestelijk leven was - “de zacht stromende wateren van Siloah” (Jesaja 8:6) - evenals dat zij ervoor kozen ongelovig te blijven voor het feit dat er een tsunami van goddelijk oordeel op het punt stond het land te overrompelen (Jesaja 8:6-8). De brutale Assyriërs, het volk waarvan de meerderheid dacht dat ze daarmee konden onderhandelen, kwamen eraan om hen van de kaart te vegen, en alles wat zij deden was proberen door divinatie een ander verdicht te zoeken als uitkomst. Zoals F.C. Jennings opmerkt:

“De ‘mediums’ van deze communicaties zijn “wizards” (Eng., komt van “wijsaards”), en als je enig geheim wilde onthuld zien - van de verblijfplaats van een verloren voorwerp tot de eeuwige toestand van een overleden familielid - moet je gewoon een ‘medium’ raadplegen, en je zal in communicatie gebracht worden met de geest van de overledene, die jou precies zal vertellen wat je wenst te horen![11]

Zij durfden anders te zijn!

In contrast hiermee was er een minderheid (“**mijn** volk”), dat door vast te houden aan afscheiding van de spiritualiteiten van de omliggende naties, hun getrouwheid aantoonde aan het verbond. Zij deden niet mee met de meerderheid. Dit zijn degenen die de profeet “**mijn** leerlingen” noemt en “de kinderen die de HEERE mij gegeven heeft” (Jesaja 8:16, 18). De kloof tussen de meerderheid en de minderheid illustreert de woorden van de apostel Paulus, toen hij schreef: “want niet allen die uit Israël voortgekomen zijn, zijn Israël” (Romeinen 9:6).

Zulk een opdeling kan vergeleken worden met de huidige toestand tussen de minderheid van ware gelovigen enerzijds, en anderzijds het *belijdende* Christendom (tarwe en onkruid in Mattheüs 13:24-

30; schapen en bokken in Mattheüs 25:32). De laatste soort is alhoewel in de kerk aanwezig echter getransformeerd door de wereld - het omgekeerde van Romeinen 12:2.[12]

Tekenen en wonderen

De meerderheid wist niet wat te doen met de onderscheidende minderheid, want deze laatsten, samen met de profeet Jesaja, “dienen tot **tekenen en wonderen** in Israël, afkomstig van de HEERE van de legermachten” (Jesaja 8:18b). Deze kleine groep van ware gelovigen was een wonderlijk getuigenis voor de natie. Hun toewijding aan Jahweh en Zijn profeet was merkwaardig voor de meerderheid. De geestelijk verdoofde meerderheid kon die minderheid hun “legalisme” en “enggeestigheid” niet verstaan. Maar evenmin konden zij de minderheid wegedeneren, want de Heer verhief hen als “tekenen en wonderen”. De minderheid was als degenen die Maleachi zag in zijn dagen:

“Dan spreken zij die de HEERE vrezen, ieder tot zijn naaste: De HEERE slaat er acht op en luistert. Er is een gedenkboek geschreven voor Zijn aangezicht, voor wie de HEERE vrezen en wie Zijn Naam hoogachten. 17 [De Heer spreekt:] En zij zullen voor Mij, zegt de HEERE van de legermachten, op de dag die Ik maken zal, een persoonlijk eigendom zijn. Ik zal hen sparen, zoals een man zijn zoon spaart die hem dient. 18 [Maleachi bevestigt:] Dan zult u opnieuw het onderscheid zien tussen een rechtvaardige en een goddeloze, tussen wie God dient en wie Hem niet dient” (Maleachi 3:16-18).

Conclusie

Zo dan, tot welke groep behoort u? Motyer merkt op dat er in Jesaja “een onderscheid bestaat tussen het gesecculariseerde, gepolitiseerde *belijdende* volk van God en zij, binnen dat volk, die zich tot Hem keren in berouw en geloof, die naar Zijn Woord kijken en het gehoorzamen”. [13] Maken wij deel uit van een minderheid die dient als “tekenen en wonderen”, of worden wij gerekend onder dezen die de Heer niet vrezen? Bij deze vraag moeten wij opmerken dat in hun boek *UnChristian*, twee auteurs van de Barna Research Group recent het geestelijke en morele gedrag van “wedergeborenen” vergeleek met dat van “niet-wedergeborenen” in Amerika. Hun onderzoek gaf aan dat [louter] belijdende evangelicals net zoals ongelovigen in staat zijn “een medium of ‘psychic’ te consulteren”. [14]

Lopen wij conform de ons omringende occulte cultuur, in wat we bekijken, lezen, spelen of luisteren, of worden wij veranderd en apart gezet door Gods

genade om voor Hem “**tekenen en wonderen**” te zijn? Als wij conform de occulte wereld leven, dan moeten we ons ervan bewust zijn dat het omarmen van louter “menselijke (en geestengezochte) wijsheid een hopeloze staat zal meebrengen tot verlies van zelfs de mogelijkheid van bekering”. [15] En dat is de reden waarom alle “tovenaars” van het Nieuwe Jeruzalem zullen uitgesloten worden (Openbaring 21:8; 22:15).

Abraham liet zijn geloof blijken door zich af te scheiden van zijn familie en de spiritualiteiten van Babylon. En zoals Abraham zal onze keuze, om af te scheiden of niet af te scheiden, ons geloof of ons gebrek daaraan onthullen.

Laten we nu teruggaan naar het begin van de Judese Babylonische ballingschap: Daniël en zijn drie vrienden weigerden een compromis aan te gaan met de Babylonische spiritualiteit (Daniël 1:8; 3:12; 6:6-10). En met betrekking tot het eind van die ballingschap profeteerde Jesaja voor de verbannen Joden die op het punt stonden te vertrekken uit Babylon, na hun 70-jarige verbanning in dat land: “Vertrek, vertrek, ga daar weg, raak het onreine niet aan, ga uit haar midden weg, reinig u, u die de

heilige voorwerpen van de HEERE draagt!” (Jesaja 52:11). Later zinspeelde de apostel Paulus op Jesaja’s bevel toen hij de christenen te Korinthe schreef:

“Vorm geen ongelijk span met ongelovigen, want wat heeft gerechtigheid gemeenschappelijk met wetteloosheid, en welke gemeenschap is er tussen licht en duisternis? 15 En welke overeenstemming is er tussen Christus en Belial? Of wat deelt een gelovige met een ongelovige? 16 Of welk verband is er tussen de tempel van God en de afgoden? Want u bent de tempel van de levende God, zoals God gezegd heeft: Ik zal in hun midden wonen en onder hen wandelen, en Ik zal hun God zijn en zij zullen Mijn volk zijn. 17 **Ga daarom uit hun midden weg en zonder u af, zegt de Heere, en raak het onreine niet aan**, en Ik zal u aannemen, 18 en Ik zal u tot een Vader zijn, en u zult Mij tot zonen en dochters zijn, zegt de Heere, de Almachtige” (Paulus in 2 Korinthiërs 6:14-18)..

Kan het mandaat om u af te scheiden van de occulte omringende cultuur nog duidelijker zijn?

Eindnoten

[1] Vic Ryckaert, “‘Encounter’ at Garfield Park,” *The Indianapolis Star*, August 16, 2012, Local Living section, 1. As to our culture’s increasing fascination with science fiction, whether in comics, literature, the arts, movies, toys, role playing and so forth, Sci-Fi represents an attempt on the part of people to imagine and visualize a mystical image-idol which in their perception of reality will bridge into experiencing transhumanism, that pseudo-science which postulates the mankind can ultimately transcend human limitations and attain divinity and immortality; and this in defiance of the limits that Almighty God has placed upon humanity as recorded in the Bible.

[2] Vic Ryckaert, “Nerds and Proud of It: Serious Gamers Dress the Part, Act Out Vampire-Themed Script,” *The Indianapolis Star*, August 16, 2012, Local Living section, 1.

[3] Ibid. 3.

[4] Kurt E. Koch, *Occult ABC* (Grand Rapids, MI: Kregel Publications, 1986). Originally published as *Satan’s Devices* (1978), Koch’s book categorizes scores of occult activities.

[5] Alex Owen, *The Place of Enchantment: British Occultism and the Culture of the Modern* (Chicago, IL: The University of Chicago Press, 2004): 4. During the morphing of British culture, Dr. Owen also notes that there occurred “a series of notable conversions to Roman Catholicism.”

[6] Unless otherwise noted, Scripture quotations are taken from the King James Version of the Bible. → HSV.

[7] At this juncture, it is suggested that readers take out their Bibles and read Jesaja 7:1-8:22, as this author gives exposition to this passage upon which this chapter is based.

[8] By referring to the majority in Israel as “*this people*,” the Lord depersonalizes His relationship to them even as He distances Himself from them as they ripen themselves for divine judgment. As a majority, “*this people*” will seek to find strength in their “ecumenical” numbers!

[9] On this point, Motyer observes that, “In the Bible, to die is not to acquire powers or wisdom beyond those on earth. The dead greet the king of Babylon with, ‘you too have become weak as we’ (14:10). The dead Samuel (1 Sa. 28:16ff.) knows and says nothing other than what he knew and said on earth. Indeed, in the Old Testament the dead are weaker than the living for they are but shadows (see on 14:9) of their former selves, half-persons, souls without bodies.” J. Alec Motyer, *The Prophecy of Jesaja: An Introduction & Commentary* (Downers Grove, IL: InterVarsity Press, 1993): 97.

[10] Ibid. On this point, F.C. Jennings (1847-1948) observed: “As dependence upon ‘God and the word of His grace’ is loosened, the chains of ‘spiritism’ are bound upon truth-rejecting men. All kinds of information is sought from those who have been introduced by death into a sphere where the future is assumed to be clear to them as the past is to the living.” F.C. Jennings, *Studies in Jesaja* (Neptune, NJ: Loizeaux Brothers, 1935): 103.

[11] Ibid.

[12] Anton Bosch, “Conformed or Transformed?” Herescope, July 3, 2012 (<http://herescope.blogspot.com/2012/07/conformed-or-transformed.html>).

[13] Motyer, *Jesaja*, 92.

[14] David Kinnaman and Gabe Lyons, *UnChristian: What a New Generation Thinks About Christianity . . . and Why It Matters* (Grand Rapids, MI: Baker Books, 2007): 47.

[15] Motyer, *Jesaja*, 97.

Lees de rubriek “Duivel en Démonen”: <http://www.verhoevenmarc.be/#Duivel>

verhoevenmarc@skynet.be - www.verhoevenmarc.be - www.verhoevenmarc.be/NieuwsteArtikelen.htm